

1. Redensarten und Sprichwörter.

A. Vergleichende Redensarten.

1. Su gäck wie ä Rahreratt. Verliebt wie toll.
2. Su gäck wie d'r Bock van Elle. Verrückt.
3. Su from wie ä Seichel. Vom Buchs des Menschen.
4. Su from wie en Brezel.
5. Su fätt wie 'ne spanische Auler. Vom Körper des Menschen.
6. Su fätt wie en Schläck. Schmutzig, schmierig.
7. Su mager wie en Gelz.
8. Su mager wie 'ne Spihu.
9. Su luchs wie 'ne Bengsfuß.
10. Su luchs wie 'ne Franzuchs.
11. Su goht wie Bruht. Vom Charakter.
12. Su goht wie Laat. Von leblosen Sachen.
13. Su fräch wie Stroßedräck.
14. Su genteht wie Jüddedräck.
15. Su faalt wie en Möesch. Meistens von Kindern.
16. Su faalt wie 'ne Honk. Von Erwachsenen.
17. Su flöck wie 'ne Wiffel.
18. Su flöck wie en Spenn.
19. Su deck wie 'ne Halfer.
20. Su deck wie 'ne Barreyes.
21. Su schnack wie en Käetz.

22. Su lant wie en Hopperohm. Vom Buchs des Menschen.
23. Su aalt wie Matuffaläm. Vom Lebensalter.
24. Su aalt wie Zülich. Von Gegenständen.
25. Su feng wie Poppedräck. Vom Charakter.
26. Su feng wie Mögedoch.
27. Su grauf wie Bonnestrüeh.
28. Su söhs wie Mitt.
29. Su fuer wie Äzig. Besonders vom Charakter.
30. Su fuer wie Suermohs.
31. Su better wie Rossegall.
32. Su salzig wie Krem.
33. Su klehn wie 'ne Doz. Vom Buchs des Menschen.
34. Su fätt wie ä Mötche. Besonders von Frauenzimmern.
35. Su fööch wie 'ne Schottelplack.
36. Su drüch wie 'ne Maq.
37. Su vol wie 'ne Stiwel. Betrunknen.
38. Su vol wie en Rabau. Dasselbe.
39. Su vol wie ä Gi. Von einem gefüllten Raume.
40. Su naß wie en Raß.
41. Su naß wie 'ne Klatsch.
42. Su vel wie Raßf.
43. Su vel wie Graas.
44. Su fuul wie Meß.
45. Su fuul wie Dräck. Bei Stoffen.
46. Su fuul wie 'ne Schiffer.
47. Su rich wie Waszer dehß.

48. Su ärm wie d'r Job om Wekhoof.
49. Su stah'ts wie Boths-Lönn'es.
50. Su na'ck wie d'r Zebastian'es.
51. Su kott wie en Pätt.
52. Su kott wie ä Hackmä'g.
53. Su bott wie 'ne Schöppe-Lönn'es.
54. Su aläet wie en Fent.
55. Su on'reu'ig wie d'r ihvige Jütt.
56. Su klo'chr wie Wurschbröht.
57. Su verlieb wie en Ra'g.
58. Su frank wie 'ne Honk.
59. Su satt wie kahlde Brei.
60. Su rond wie en Wäll. Von jungen Frauen.
61. Su de'ck wie de zent Annaklo'ck. Von älteren Frauen.
62. Su kott wie ä Döppche Häwf. Schnell gereigt.
63. Su schwa'g wie 'ne Morjohn.
64. Su gäel wie Speck. Von der Gesichtsfarbe.
65. Su nä't wie ä Kadätche. Vom Anzuge.
66. Su dom wie Strüh.
67. Su schäel wie en Au.
68. Su doof wie en Noß.
69. Su fätt wie 'ne Witthammel.
70. Su fröddelich wie en Ei.
71. Su blenk wie ä Möllepäet.
72. Su mager wie 'ne Perent. Regenwurm.
73. Su bang wie 'ne Äffel, däm d'r Sack affällt.
74. Su hees, dat de Krohne jappe.
75. Ä es ä Käel wie 'ne kölsche Dricke's.

76. Su bloß wie en Juräll. Kein Geld haben.
77. Su bekant wie 'ne boufte Hont.
78. Ä Gesech wie ä usgestäache Beldche. Blatter= narbig.
79. Ne Buch wie en Tromm.
80. Ä Käel wie en Ölligshöht.
81. Ä kläv wie ä Träcklädder. Von langem Wirths= hausfizen.
82. En Nabs wie ä Väischhoer.
83. En Nabs wie en Töll.
84. Ä fan lehge wie ä Päet.
85. Ä fan lehge wie 'ne Duhdezäddet.
86. Ä hät Been wie de Köllepoek. Sogenannte K= Beine.
87. Du wakels wie en Ant.
88. Ä deet de Muhl op wie 'ne Moettkärp.
89. Ä ichwent wie 'ne bleie Buggel.
90. Ä es ä Käel wie en Träckmög. Unentschlossen.
91. En Muhl wie ä Schlagischwäet. Von großen Schwägern.
92. Dä jit us wie 'ne Lazerus.
93. Ä fitt us wie 'ne Schächer am Krök.
94. Ä hät en Stemm wie 'ne zebrauche Fäller.
95. Dat lööf dorcheen wie Bottermeldy.
96. Dä lööf wie en Riwitt.
97. Ä geet wie en Schläck övver de Broch.
98. Dat es mir ze ront wie däm Hont de Brohtwurisch.
99. Dat es get wie dat lauk Denge van Würschele.
100. Dä fitt us wie en abgeläcte Niehsbröck. Blas.

101. Näels, wie de Jonge van Garwihler.
102. Ä Lävve wie Blüüsch. Ein gutes Leben.
103. 'Ne Wage wie 'ne Jessewitter Spöhlsteen.
104. Ä hät Moht wie ä Päet.
105. Ä frysch wie de böhende Magdalena.
106. En Stemm wie ä öhmig Faß. Bassstimme.
107. En Stemm wie ä Buggelsörgelche. Zarte Tenorstimme.
108. Dat schött dä av wie d'r Honf d'r Rahn.
109. Dä deet (haus't) wie 'ne Krehger.
110. Dat es gät wie de Hackefei. Ein böses Weib.
111. Daß ä Mensch wie en stehne Popp.
112. Ä kütt daran wie de Hehde (Zigeuner) an de Hämde.
113. Dat kütt däm wie däm Dej de Melch.
114. De verdrage sich wie Katz on Honf.
115. Ä kan net lässe on schriehe, ävver lehge wie gedröck.
116. Dä mää't sich wie Nidegge.
117. Dat es glich rond wie ä Schmetsfrüehche.
118. Ä hänt dren wie Paulus en de Kuränte.
119. Ä kütt dren wie Pilates en ät Kredo.
120. Dat kan ich messe wie en Koerschöpp.
121. Dä maat ä Geseech wie en Gees de Brezle friß.
122. Dä fällt zesamme wie ä Täischemäß.
123. Dat es verborge wie en Sühl em Sack.
124. Dat florirt wie en Fluor op de Hopperohm.
125. Dat paß wie en Fuus op en Ohg.
126. Ä steet doh wie ä röcke Neujohr.

127. Ä fitt wie 'ne Des op de ruht Düer.
128. Dä es dorop wie d'r Dühvel op en Suhl.
129. Ä hät ät em Greff wie d'r Bäddeleman de Quus.
130. Ä stenk wie en Hupp.
131. Ä spelt domet wie de Nag met de Muus.
132. Du bes ä Käel wie my Brohder, dä duht es. So viel wie Nichts.
133. Dä fitt us wie en Muus, de en ät Wafzer gefalle es.
134. Dä hät Kenger wie de Orgelspyse.
135. Dat es en Huus wie ä Kastehl.
136. Dat es Wädde wie kee Wädde.
137. Dä es äffu alläet wie en Haspel.
138. Dä es äffu gryß wie en Duff.
139. Ä fuff wie ä schäel Päet.
140. Ät hählt wie en Klätt.
141. Ät hählt wie d'r Kavinhische Glaube.
142. Du kans Rühmche wie däm fromme Gau sy Uhmche.
143. Ä fitt us de Ohge wie 'ne gebaeschte (todter) Kärp.
144. Dä vergeet wie d'r Kyf om Zong.
145. Ä es ä Käel wie 'ne hölze Hergott.
146. Ä hät en Naks wie 'ne mohzemer Ärdappel.
147. Su bott wie 'ne Monshäuer.
148. Su stys wie 'ne Esler.
149. Su dom wie 'ne Buer van Märzenich.
150. De rohden ät wie de Gäcke van Dölke.
151. Su wäffelich wie 'ne Franzuhß.
152. Su drücklich wie 'ne Kölsche.
153. Su blaaresig wie 'ne Descher.
154. Dä grenk wie d'r kölsche Gabäck.

155. Hä schreit wie 'ne Hämicher Studänt,
156. Su tren wie 'ne Dütsche.
157. Dä steet doh wie ä Zölcher Öleg.
158. Wie Eschwihler Bent.
159. Loofe wie de Holländer.
160. Flohche wie 'ne Törf.
161. Kräkig wie 'ne Wälsch.
162. Su friht wie 'ne Rusack.
163. Su nack wie 'ne Preus.
164. Schwähre wie 'ne Bäresche.
165. Su dom wie 'ne Schwobh.
166. Su drüch wie 'ne Flaasländer.

B. Figürliche Redensarten.

1. Mem Hölzche loofe. Sich wie ein Geck betragen.
2. Emmes d'r Mönch löcke. Mit Jemand reifen.
3. En ät Anna Schaaf komme. Eine alte Jungfer werden.
4. Emmes op en Uehr drügge. Jemand betrügen,
5. Emmes de Levitte lässe. Jemanden einen Verweis ertheilen.
6. Gät an de Auneklöck hange. Etwas ausplaudern
7. Emmes en Bäll anhangen. Von Jemand, um sich an ihm zu rächen, etwas aufdecken.
8. En Rak em Sack gähle. Etwas unbesehen kaufen.
9. Gäge 'ne Backofe gappe. Der Gewalt widerstehen wollen.
10. Emmes d'r Bal wärfe. Jemand im Toppfen unterstützen.

11. Kee Blatt für d'r Moutf nämme. Grade heraus sprechen.
12. Ä ruht Kückelche verdehne. Eine Belohnung für etwas Böses verdienen.
13. Ä Beldche verdehne. Eine Belohnung für eine treffende Antwort verdienen.
14. Emmes ä Wöbche annaache. Jemand ein Unrecht mit Gleichem vergelten.
15. Sy Schöfche em Driigge han. Sein Ziel erreicht haben.
16. De Flöh hobste hüehre. Superflug sein wollen.
17. Ät Graas waache hüehre. Dasselbe.
18. Van Kattestäke gemaat jen. Eine gesunde Konstitution haben.
19. Botter an d'r Galge schmiehre. Sich vergebliche Mühe machen.
20. Berke Kuhse streue. Unverdiente Ehre erweisen.
21. Emmes op d'r Arnschberg wönsche. Eines überdrüssig sein.
22. D'r näwve taaste. Etwas verfehlen.
23. Emmes 'ne Bret opsäke. Jemanden einen Streich spielen.
24. Seng Nabs en jehde Dräck stääche. Sich um Alles bekümmern.
25. Emmes d'r Stöpp us de Dhage blohse. Jemand scharf zu Rede stellen.
26. Kurze Mätte spelle. Etwas kurz abmachen.
27. De Hööf nohnt Nähne drigge. Sich in jedem Fall zu schicken wissen.

28. En de Zäng seen lohje. Sich widersezen.
29. Hoehr op de Zong han. Muth haben, nicht furcht-
sam sein.
30. En de Boll gefärf sen. Nicht leicht aus der
Fassung zu bringen sein.
31. Rehn drei zälle könne. Sehr dumm sein.
32. Lang Fengre han. Diebisch sein.
33. Henger de Bräng stoon. Im Hintergrunde stehen.
34. Sich laus de Wänt lehde. Sich raufen.
35. Emmes Stuhlhasple. Jemand mißhandeln.
35. Gäält en d'r Dräck wärfe. Geld an etwas, was
nichts werth ist, legen.
37. De arme Höesch sen. Ein Einfaltspinsel sein.
38. Ner van Lüüte nach van Blohje weise. Dumm
sein. (Keinen Unterschied zwischen dem Blasen
des Thurnwächters und dem Lüten des Kuh-
hirten wissen.)
39. Rehn Pört em Wage han. Nicht dumm sein.
40. Nehm Schaaf klawfe. Sich einschmeicheln.
41. Met än Brohtwiesch noch än Seck Späc wärfe.
Einen kleinen Dienst für einen großen thun.
42. Sy fuul Glesch onjem Hergott recke. Sich recken.
43. Värchtegäält gäwe. Sich aus dem Staube machen.
44. De Gäet afkrage. Dasselbe.
45. Keen Bätmänche wäet sen. Nichts werth sein.
46. Rehne Boef Nöß wäet sen. Dasselbe.
47. En de Bonne sen. Im Irrthum sein.
48. Om Meß sen. Verloren, ruinirt sein.
49. Für de Nag sen. Dasselbe.

50. D'r Herr Jan bruche. Die Nase mit den Fingern schneuzen.
51. Ohne ze vel oder ze wenneg han. Nicht wohl im Kopf verwahrt sein.
52. Ät Gäel nauch net us däm Hämp han. Noch sehr jung sein.
53. Nauch net drüch henge de Uehre jen. Dasselbe.
54. Ehn en ät Gejeech stääche. Eine Pfeife anmachen.
55. Für d'r elfte Man gonn. Gleich dem fünften Rad im Wagen.
56. Emmes d'r Worm schnecke (auch „sähne“). Jemand hernehmen.
57. Emmes de Waach ansage. Jemand zurecht führen.
58. Emmes de Zeck van Dahg net sage. Jemand nicht grüßen.
59. Emmes ä Stäckelche stääche. Jemand ein Hinderniß in den Weg legen.
60. Emmes für ä Tömmesche verschlyße. Jemand für dumm halten.
61. Doh wies der Grohmet övver ät Heu. Da heirathet das jüngere Kind vor dem älteren.
62. Gät en de Breck schehße. Etwas verloren geben.
63. Gät en de Gryble wärfe. Etwas unters Volk werfen. (Bom Greifen).
64. Schemmel ou Schoof äße. Mit der schlechtesten Kost vorlieb nehmen.
65. Emmes van Bonzio noh Pilatus schecke. Jemand von einem Ort zum andern schicken.
66. Möttche maache. Sich vereinigen zu etwas.

67. Balm spelle. In Compagnie spielen.
68. M'em Hehblibveskährche fahre. Zu Hause bleiben.
69. Ze queß goon. Verloren gehen,
70. Emmes ät Föhßche kräuele. Jemand schmeicheln.
71. En sy Fүүßche laache. Sich im Stillen freuen.
72. En de Sei mäkte. Etwas verschleudern.
73. Gät op de Tapeth bränge. Etwas in Unregung bringen.
74. Duse Hergott 'ne gode Man jen lohße. Gleichgültig sein.
75. Van Jeses op Lateng sprädähe. Jemand zu Rede stellen.
76. Jeses Krestes erkänne lihre. Bittere Erfahrungen machen,
77. Duse Hergott met de Föhß kriige. Sich fromm stellen.
78. Sich en de Fengere byße. Sich hüten.
79. Van de Penn jen. Berrückt oder sehr schwach sein.
80. Ohne nävve sich goon han. Aufgeblasen, stolz sein.
81. Van än anger Klüehr jen. Von einer anderen Religion sein.
82. Des Mohders Sönnche jen. Der Liebling sein.
83. Allehne Böhmche goon. Ohne Gängelband gehen.
84. Op de Häck schloon. Etwas in Unregung bringen.
85. Noh de Backzäng föhle. Auf Etwas bei Jemand anspielen.
86. De Bibbernäll op ät Vyf tregge. Angst bekommen.
87. D'r Dühsfel banne welle. Etwas Schweres durchsetzen wollen.

88. 'Em todde Hont ä Stöck Bruht fürwärfe. Einem bösen Menschen sich freundlich erzeigen.
89. Däm Dühvel ä Kärzche opstääche. Dasselbe.
90. De Knött avstüffe. Die raubste Arbeit thun.
91. Dnger ät aalt Jhser komme. Unverheirathet alt werden.
92. Hahn em Korf jen. Meister im Hause sein.
93. En de Bräng jen. In Noth sein.
94. D'r ruhde Hahn emmes övver ät Daach flehge lohße. Feuer anlegen.
95. Für de ruht Düer komme. Vor Gericht kommen.
96. Sich op de Dräckfahr säge. Sich herabwürdigen sich wegwerfen.
97. Sich op de Rappe gävve. Sich aus dem Staube machen.
98. Sich op sich jälv säge. Sich etabliren.
99. Graasührig jen. Den Razenjammer haben.
100. Sich net luhre lohße. Sich nicht anführen lassen.
101. De Däufahr fahre. Früchte vom Felde stehlen.
102. D'r Donn wähge könne. Vermögend sein.
103. Sich rau maache. Sich gegen Jemand loslassen.
104. Sich unnöz maache. Dasselbe.
105. Sich mühsig maache. Sich aufwerfen.
106. Zesamme schrabbte. Vermögen zusammen scharren.
107. Emmes ze dehf en de Dhge seen. Sich in ihn verlieben
108. Met Dhge werfe. Liebäugeln.
109. Emmes gät op sy Geseech gävve. Ohne Unterpfand borgen.

110. Sich met jengem ehge Schatte jchloon. Streit-
füchtig sein.
111. Sich net lompe lohße. Freigebig sein.
112. Ät huf dren han. Hochmüthig sein.
113. Für 'ne ongebohre Gerred bang jen. Furcht ohne
Noth haben.
114. De Porz fähge. Purgiren.
115. D'r Käfel jchuhre. Beichten.
116. Ehnem Füsslematäntche maache. Blauen Dunst
vormachen.
117. Krämp em Kopp han. Listig sein.
118. Emmes op d'r Johs tredde. Jemanden beleidigen.
119. Sich en de Saat seen lohße. Blossgeben, betrügen
lassen.
120. Mem Matheies Beiel gehaut jen. Verrückt sein.
121. Sich 'ne Mähnes maache. Etwas aus sich machen.
122. Däm Dühvel ze lufs jen. Sehr klug sein.
123. Ne Schwägelspihn en vier Deel deele on en Mochs
Weng en ehnem Zauch usdrenke. Auf eine
unpassende Art genau sein.
124. Sich vam Prädigstohl wärfe lohße. Sich in der
Kirche abrufen lassen.
125. Ehnem d'r Kopp zweische zwei Uhre säße. Eine
Drohung für Kinder.
126. Ä Langes on ä Brehdes verzälle. Weitschweifig
erzählen.
127. Gät op en ander Kahr lahde. Etwas auf eine
andere Art anfangen

128. De Raq dorch de Baach schleefe. Etwas für Andre misgelden müssen.
129. Roh de Schöpp rüche. Bald sterben müssen.
130. Emmes onger de Grahne goon. Jemand hernehmen.
131. Boomlöhfing wäede. Ungeduldig werden.
132. Sich zom Kavelier fräke. Durch und durch satt an etwas essen.
133. En Juus en de Täisch maache. Seinen Eifer nicht auslassen.
134. Gät m'em Hoonderkläuche krigge. Etwas fein kriegen.
135. Sich ongertomme lohke, Sich vergeben.
136. 'Ne Bosse spelle. Jemanden einen Possen spielen.
137. Emmes m'em Schlavittche kreen. Jemand festhalten.
138. Emmes m'em Beckel krehn. Dasselbe.
139. Emmes kehn weechte Eier schälle. Jemanden nicht schonen.
140. Emmes de Mühl on Böhl wihke. Jemand zurecht führen.
141. An ehnem Sehl träcke. Einstimmig handeln.
142. At elste Gebott läune. Sich nicht anführen lassen.
143. En 'ne juhre Appel byke. Etwas Unangehmes thun.
144. Net henge wie führe sen. Klüger sein wie man scheint.
145. Wie 'ne Schüredräische fräke. Außerordentlich stark essen.

146. En 'em ryse Joehr jont gewäes jen. Verschwen-
derisch sein.
147. D'r Anna-Gördel mühdig han. Unfruchtbar sein.
148. Sich us d'r F. (Fundament?) vermaache. Sich
recht ergötzen.
149. De Rahr verfare. Einen Fehler begehen.
150. Net goht gebiht jen. Böseartig sein.
151. Ne Häer von Kölle jen. Neue Kleider anhaben.
(Bei Kindern.)
152. Gät für ä Fättmähchere on 'ne Füersteen frigge.
Unter dem Preise.
153. Gät met fönf Fengere on emm Greff frigge. Et-
was stehlen.
154. Net fehl han. Eine geforderte Waare nicht vor-
räthig haben.
155. A Hergotts Uhrfich frigge. Vom Schlage gerührt
werden.
156. D'r Kiddel flecke. Etwas zu sich nehmen.
157. Su wihs fott als dar goon. Im nämlichen Zu-
stand bleiben.
158. Ehnem ä Beldche op de Man stääche. Gleiches
mit Gleichem vergelten.
159. Zweische Angel on Düehr jen. Unstät im Hause
herumlaufen.
160. Dä wied lang an de Gotsdraach dänke. Er wird
das nicht so bald vergessen.
161. Gät en de Schanz schelße. Etwas preisgeben.
162. Däm sent de Dhge größer als der Wage. Der
nimmt mehr als er essen kann.

163. Dä ichiert de Schoß on ich de Bärke. Der hat von uns allein den Vorthail.
164. Sich zeröschele (von Dichel). Zusammen überlegen.
165. An de Behg stüffe. Nach dem Glase greifen.
166. Dä es wahl goht em Dräck, ävver schläet em Moraz. Er ist nicht ganz was er sein soll.
167. Hergotts Waßer övver Hergots Ard lohve lohffe. Unbesorgt sein.
168. Gät für 'ne Appel on ä Stöck Bruht verkoofe. Unter dem Werth.
169. Net van höck on gäster jen. Klüger als man aussieht sein.
170. Egipte durchrehs han. Durchtrieben sein.
171. Doon als wan m'r däm Korfürich sy Knoplauch wier. Sich brüsten.
172. Bei däm es Schöp on Güüs. Bei ihm alles in Überfluß.
173. Dat es däm Waßer op jeng Möll. Das ist zu seinem Vorthail.
174. Dat kan 'ne Buer van Märzenich. Das kann Jeder.
175. Seng Bog geet met Grundys. Er ist in großer Angst.
176. Doh kan fehn Hehdefrau flog us wärde. (Zigenerin.) Das ist unverständlich.
177. Schleh's ät Huns op d'r Söller. Verschließe das Haus.
178. Dat hät en Hoffisher vertohre. Das Mädchen ist gefallen.

179. Dat es Went für de Hausdüer. Das ist Prahlerei.
180. Dat es noh'm Mathives. Das ist verloren.
181. Dat es pritsch. Dasselbe.
182. M'r soll dat net met de Kluet en de Soht drage.
Es ist sehr garstig.
183. Mir es ät Uhrwärf avgelooft. Ich habe Appetit.
184. Dä es met 'äm Hälm op de Wält komme. Er
ist sehr klug.
185. Dä bruch m'r net ze wehge. Er ist sehr schläfrig.
186. Dat litt fehnem Buhr en d'r Fenster. Das hat
keine Eile.
187. Das fehnem Dohve geflöt. Das ist nicht um-
sonst gesagt.
188. Bloß mich om Höht. Laß mich in Ruh.
189. Dä es henge de Häcke jont gewäes. Der ist un-
erzogen.
190. Ich werfe met Deng Anauche nauch Nöß af. Ich
überlebe Dich.
191. Wan ät Wäckbrei räht, häß Du fehne Lämpel.
Du kömmt gewöhnlich zu spät.
192. Ät Härgöttche lihst. Es donnert.
193. Dä hengere de Flehge an d'r Bank. Alles ge-
nirt ihn.
194. Dä hät de Raß gefähmt. Er ist durchtrieben.
195. Dat hät Mucke. Das geht so leicht nicht.
196. Du häß däm Kent de Been nauch net geseen.
Du weißt noch nicht Alles.
197. Dä es afföß ävver ässu net. Der ist nicht ganz so.

198. Donoh moß d'r Schornsteen rööche. Davon ernährt man sich.
199. A hät däm Pastuer de Grehse gestolle. Er hat Ausschlag im Gesicht.
200. A söht d'r Äffel on jek drop. Er sieht das Rechte nicht ein.
201. D'r Kiddel wird emm wärm. Er wird ungeduldig.
202. Hä löch wat hä bätt. Er spricht nie die Wahrheit.
203. A helf mir vam Bett bes op ät Strüh. Er ruiniert mich.
204. Dat es emm dorch ät Gäßche gegange. Es ist ihm entfallen.
205. Doh stoont de Dese am Berg. Da ist guter Rath theuer.
206. Fleisch vam Deisch, ät es Jaasdaach. Die Hände vom Tische.
207. Buß wedder Buß. Böses für Böses.
208. Ät es dauch keen Häeregedemg. Es ist doch kein Machtgebot.
209. Dat es keen Evangeliom. Man muß es nicht glauben.
210. Dä fällt vam irzte Schödde net. Er kommt nicht leicht aus der Fassung.
211. Däm kömp de Bäsper für de Kompleht. Ihm hängt das Unterkleid vor dem Oberkleide.
212. Däm geet d'r Givvel övver de Fiersch. Er ist hochmüthiger als seine Kräfte erlauben.
213. Noh Biuhle rüche. Glücklich sein.
214. Ät es gehn decke Bonn wäet. Es ist nichts werth.

215. Dm des Kchjerich Baat spelle. Umsonst spielen.
216. Für d'r Bäckper avdanke. Vor der Absezung abdanken.
217. Für däm Borzeschloß komme. Noch gerade zur rechten Zeit kommen.
218. Däm blöht senge Wees. Das ist zu seinem Vortheil.
219. Dä fällt met de Döer nohm Hubs ärrer. Der greift das zu plump an.
220. Langsam met d'r Biguhl ät es en Sihlemesß. Sei behutsam.
221. Us däm Hondert en ät Duhsend komme. Aus Einem ins Andere kommen.
222. Du gees jo net en ät Hen. Du hast doch solche Eile nicht.
223. Ä mälf en gehn Seih oder ä hählt och 'ne Ammer dronger. Er weiß was er thut.
224. Mag, dat de Kerch meke em Dörp blihf. Mach es ein wenig ordentlich.
225. Dä wees weder Buff nauch Bass. Er ist unwissend.
226. Doh es en Hoehr en d'r Botter. Da steht etwas im Wege.
227. Dä Offe es kattolleich. Er ist recht heiß.
228. Geliehrten sen. Lesen und schreiben können.
229. Gät us d'r Mau schödde. Schnell Stoff zu etwas haben.
230. Ä es net wäet, dat 'ne gohde Dühvel enn holt. Grundsichlecht sein.
231. Mälf d'r Boef net. Vergiß dich nicht.

232. It es ehns wie de Kohn heesch, wan se äfferisch
Melch gitt. Das Gewerbe ist gleichgültig,
wenn es nur den Mann ehrlich nährt.
233. Däm es goht Buesch schecke. Er hat ein gutes
Gedächtniß, er schickt auch welche wieder.

C. Sprichwörter.

A luchs Hohn läät och alt ens en de Bröbnäzele.
En blent Sau fent och alt ens en Sechel.
Ehn Krohn peck d'r angere keen Ohg us.
Een Krohn heckt fehn Durdelduff.
En ahl Gees löß och alt ens ä gröhn Blättche.
De Gees welt och ne lange Stäk han.
It es en Freut als wan de Baach wedder köhm.
Stell Wasser gründe dehf.
Wä gitt wat hä hät, es wäet dat hä lävt.
Wan de Kake muhse, dan maue se net.
Wo ä Breues steet, kan kee Backes stoon.
Alle Dahgs ä Dröpche, gitt d'rnoch ä Land em Stehn.
Dnrääch Goht deit net.
A bedröhf Häg düerich.
Dnrääch schleet sy ehge Häer.
Ehne Gäck maat vel Gäcke.
Wä für vierzig Joehr reet, geet noch vierzig Joehr zo
Johs.
De Büggelche, de su fröh flöote, fritt de Kack.
Fröh gesaddelt on späät geredde.
Gohde Wohd es halv Zäergäald.

Alle Dahgs ä Plöckelche, gitt d'rnoch ä Köckelche.
'Ne Wolf verlichrt jeng ahl Hoehr, ävver net jeng ahl
Kräg.

Wä goht ichmiert, dä goht fiert.
Wan de Här aalt wird, dan wird je fromm.
Aehn Käßele hant grubhe Uhre.
Ät es tee Döpche ju scheef, of ät sent sich ä Däckelche
drop.

Henger ahl Stöck es goht ichuhre.
'Ne ahlde Fuhrman es 'ne gohde Wähgwihser.
Dä moff gät Gröhns löfte, dä öm Petterzelche noch
Kölle geet.

Wä d'r hellege Man kännt, däm bränt hä nex mih.
Wä de Bröcke net seen welt, moff sich ät dorch de
Baach goon gefalle lohhe.

Henger däm Bärge sent och Lök.
Kenger on Gädde sage de Worrheet.
Wä ät laut hät, litt ät laut hange.
M'r scheef en Älster ärrus on ät kütt 'ne boufte Buggel
wedder.

M'r maat fehn Koh bouf of je hät och Fläcke.
Met d'r Zeck kütt Johannes en ät Wammes.
Ät es nauch fröhge em Gaktes, de Bigenge schlohfe
nauch.

Wan ät Körfsche färdig es, dan flüch d'r Buggel aus.
Wan ät net bottere welt, dan bottert ät net.
Luchs Kenger wärde net aalt.
Wan ehni Koh peß dan hiff de ander d'r Stäk op.

Jhrlich duert ihvig.
Wo m'r häut doh falle Spihn.
Wä feng Nabs avschneck, dä schängelihyt sy Angeseech.
Wä sich en de Kleie misch, wird van de Säue fräße.
Wo m'r sich bei neddersäk, doh steet m'r och bei op.
Wo d'r Säu vel sent, doh fällt ät Gespöhles dönn.
Wä ät geuch, dä frak sich.
Plack liert kraue.
De schwehrste Kröge werde gefahre.
Wäm d'r Kol om Foh litt, dä schött sich.
Hongrige Lühs de byße schärp.
Ät es bäßer beim Schmett als beim Schmettche.
Pastuer prädig net zweimohl für en Gäält.
Vel Honk sent däs Hahse Duht.
Wan d'r Meß färdig es, dan welt hä gefahre jen.
Bäßer hat geblohse als d'r Monk verbrand.
Vel Gedüüsch on weneg Woll.
Dat Päet, wat de Hahver verdehnt, dat kritt je net.
Däm ehne gefält de Mohder on däm angere de Doochter.
Ät baiert ju lang bes ät Kermes wird.
Ne ahnde Fuhrman hört och nauch ens gäer de Schmeck
schloon.
Ät es goht, dat fott Köh stuppe Höere hant.
De Kahre, de kraache, de hable sich lang.
D'r Hunger es d'r bässte Rauch.
Ät es net alle Dahgs Kermes em Dörp.
D'r Fuhrman moss wesse wo d'r Wääg häer geet.
Ät Hämp geet ehnem nöoger als d'r Kock.
Su geschwent schehße de Preuße net.

Wä de Doochter han welt, moss de Wohder freie.

M'r nemp fehnem goonde Mann ä Päet av.

Neu dänke kütt von ärme Löcke.

Ne ärme Jütt kan net wohdere.

Wo Würsch sent doh komme Würsch.

A Paar Ühle hant sich ässu gäer, als och ä Paar Nach-
tigalle.

Wä de Mähn bröfft, (trogt) dä bröfft sich jälv.

Manshant boove.

Su lang d'r Bugget steet, schüüs m'r d'noh.

Bäßer ehn Meusch en d'r Haut als zehu om Daach.

Met Dürrende Leem es goht Kioke gehje. (Polius.)

Sen Duglöck hät breht Föhs.

Met Gewalt kan m'r en Bigelyn om Gschboom kapot
schloon.

Jeder Wääg führt noh Rom.

Wie nögger bei Rom, wie schläeter Kref.

Et hät sich wahl, ävver ät kritt sich kolleg. Beschwerlich.

Et hät sich wahl gekookelt, ävver de Hoonder mösse de
Nier lään.

Rom es och net op ehne Daag gebaut.

Wat m'r verwaart für d'r Mont, dat friß de Raß of
d'r Honf.

Gät Neu's erfreich ät Häß.

Menische Sen es Menische Gävve.

Wä jenge Kopp verwaart, dä verwaart tehu dohß Noß.

Wan de Franzuhje Honger hant, dan flööten je.

Glich Beh läck sich.

Wä sich ät Ställe getrühs, moß sich ät Hange gefalle
lobße.

Wä am Galge hange joll, dä stero net om Bätt.
D'r Hahn om Thuer driht sich, wo d'r Wenk häer blihs.
M'r kan ät Päet an ät Baker zwenge, ävver net dat
ät süff.

Wat d'r Buer net kânt, dat friß hä net.
Wan ät Gold räht, dan moß m'r d'r Schüß op habde.
Wan ät Kent schliß, bruch m'r net zu wehge.
M'r söht Kehne henger de Häcke, wo m'r net jälv
gesäße hät.

Wä lang hohs, dä läwf lang.
Wä d'r Dühvel banne welt, moß rehn jen.
Mohs es kehne Brei.

Ehn Haut wisch de anger.
Gen Dnglöck küt jählde allehn.
Nuth brich Zhsjer.

Wä d'r Schahde hät, dä hät och d'r Schemp.
Wä hub kemp, dä fällt och hub.
Klemm net övver Börvenich, söns fällt du en de Geffel.
Wo nex es, hät der Nehjer sy Kääch verlohre.
Ne ahlde Boek hät och nach stihf Höhre.
Ne gohde Wääg es kehne Ömwääg.

Ä Schärf duert ät längst.
D'r Krugg geet äßu lang zo Baach, besse brich d'r
Haals oder Kraag.

Lang geborgt es net queck geschlage.
Däm de Sau es, dä pack se m'em Stäg.
Wat m'r gelade hät, dat moß m'r fahre.

Alehn Döpche loofe gäng öbber.

Wan m'r Hädde (Hätte ich zc.) fänk, dan es et Weld
rahr.

Flöcke Löck (auch Hüblöck) es fehne Äffel bedehnt.

Fätt Schwemp borve.

Wä met Bääch ömgeet, dä beschmiert sich.

Wä ät läk kütt, dä fez kolleg.

Ä es gäc gebohre on doll gewehg.

Jonge bei Jonge on Mädche bei Mädche.

Su fengen se net, wan se vun Käeveler komme.

Met allem Pläsier, jäht d'r Buer, wan hä moss.

D'r 99te wees net, wie d'r 100te an ät Bruht kömp.

Wä ät Krök en d'r Hank hät, dä jäht sich d'rmet.

Bäker en Flehg gefange, als lutter möhig gegange.

Wat m'r jälvz is, schmect ät bäß.

Dä zom Fätmänche gebohre es, kömp net zom Stühfer.

En Kenkshank es gäng gestelt.

En Hoehr kittelt mi, als 'ne Bäkemstel.

'Ne franke Fuß hört och nauch gäer de Hoonder flahstre.

W'r moss ät Fier en de Misch söhte.

Malleg ät jenk, dan hät d'r Dühfel nüüs.

Drözehn Handwärke on vierzehn Dnglöcke.

Ät es feh Dehnsche su flehn, of ät es hangens wäet.

Wan ahl Schühre bränne, dan sent se net goht ze
läische.

D. Sprichwörter mit Busäßen.

Das gät andersch, jäht d'r Bogh van Bärchem.

Duse Hergott hälv ons alle aachzehn! jäht dä Mann,
doh lohg hä met iebbenzehn Döppe em Grabve.

Muhle sent fehn Stühvre, jäht dä from Kadett.

A Rittche köhlaachtig, jäht Meester Sak, doh lohg hä
bes övver de Uhre em Schnei.

Nemmes gehurt on Nemmes geseen, jaat d'r övvergölde
Petter.

Doon m'r nex, ich doon d'r och nex, jäht d'r Talla, du
läfte hä nauch.

Parahf! jäht Hoppe Gerret, duh ichlohg hä seng Frau
met d'r Pörf an en Uhr.

Prackesihre es de Kons, jaat de Frau, du jag sei d'r
Lapp nävver ät Lauch.

Das nauch weck van Laache, jäht de Brof, du freisch je.
Wä ihvig jonk wäer, jaat d'r Buer, doh sohg hä en 'ne
Verfesstal.

Wat alt net für Gäält gemaat wird, jäht 'ne Buer, du
sohg hä 'ne Nap.

Dat sen ich, Härre Börgermeester, jäht der Ehn, du lohg
hä en d'r Baach.

Ich drenke fehne Brandeweng, ich drenke Anys, jäht ät
gäck Mariketreng.

E. Redensarten mit Busätzen.

Trohlöcks Berstand on ärm Löks Gäält, domet tüüt m'r
net weck.

D'r Appel fällt net weck vom Bohm, als wan hä om
Bärg steet.

D'r Dühvel trau Huppetsbruht, wat net gesäht es.

Met Späc fant m'r de Mühs, ävver lehn Jüdde.
Bäker ju Wädder als fee Wädder, dat es Hergotts=
Wädder.

It Fäß es us, de Hellege sent ärren gesak.
Körf on Mange! En Woet bränk ät anger.
Ne Blöwf es ju goht wie en Zehn, wan hä dorchgeet.
It es lang Gold gefloße, ävver ät hät nex d'rwan
genofe.

Met grubbe Häere es net got Kirsche äße, je wärfe
Ehne met de Käere en ät Gesech.

Schnabh! Dan schleet de Gäerich av.

Gäält wie Dräck, on Lühs wie Dobbeltstehn.

En Muhl wie en Abvofahtesch on 'ne Kop wie ä Döppe.

Wan m'r Kipp röhf, dan mehnt m'r de Hoonder all.

Dä dat net maag, dä moss van hübsche Löcke sen.

Fufte Hohre on Aldre Holz wies sählde op zohdem Grund.

Wo de Dühfel net komme kann, doh scheet hä en aalt
Wyf.

Wan de Kas ärrus es, dan danze de Mühs op Deisch
on Bänk.

Wan m'r an d'r Kollporz nehst, dan sagen je an d'r
Holzporz: Gott sähn üch!

Wan de Annaklof en ät Bier gelöt hät, dan dooch ät
net miß.

Dat lof angerich als: Jan kom äße!

Schnuhs onge on Schnuhs bosse, on de Hohre opge=
stauche, dan es de Zuffer färdig.

Dat es zwor ä Sprüchwöet, ävve och ä Bohrwoet.

Su lävve m'r alle Dags; höf es d'r irzte.

Wan de Annaklot löf, hange de Wieht ät Beldche op
ät Faß.

Wan d'r Hahn en Ei läät, jals du ä Rühelche han,
Klehn Wonde on grubke Häehre moß m'r net ze greng
aachte.

Gäält us gäbbe on Zäng usryke let Beng.

Wat jonk es, dat spelt gäer, wat aalt es, dat knottert
gäer.

Dat es Gäält, wo de Frau nex von wees. Außerge=
gewöhnlich verdientes Geld.

Wan Dä en de Kerch kömp, dan sent jeng Been an de
Klocke on jenge Kop am Altaer.

Sonn lang Höere hät onse Des. Ein Ausdruck von
dem, der sich recht.

Ä deet, als wan hä onse Hergott met de Föhs wöll
freen, on doch dauch däm Dühfel en d'r
Huck net.

Du bes ä Käel van d'r Nerde, wan du om Affel jez.

Wan hä dat wöß ä drihde sich em Graf ärröm.

Nu schlaag en Bomm en de Pier.

Dä es domet fäerdig ih d'r Dühfel de Schohn an hät.

Wat es üch gefällig? Erze oder Bällig?

Du lihß dich wihs maache, dat onse Hergott zent Better
heesch.

Wan du gäck bes, dan lohß dir en Klapp maache.

Ät es en schläete Zeck, de Hoonder goont härköhzig.

Hockespoekes im Parathes, wä net sitt es blenk.

Hä krysch, dat emm de Throhne de Bacle ärröp loofe.

De sent wie Kaze, de füre läcke on henge krage.

Ich werde däm 'ne Brehf ichrihfe, dä hä net henge d'r
Spehgel stich.

Höht dich für de, de onse Hergott gezeichnet hät.
Ä hät en goht Muhl, ävver ä bätt sich net gäer.
Ä hät en grubke Muhl, ävver wenneg drenn.
Ä welt met de grubke Honf peke goon, ävve ä kan de
Been net huch genug op hävve.

De Morgenstond hät Gold em Monf, ävver Bläi em
Stäg.

Du häß d'r Verstand, wo de Krippe de Eier hant.
Dä hät d'r Verstand met Schühmläwfle gäße.
Ät moß dorch on wan ät ä Brätt für däm Stäg hätt.
Ä mehnt ä lönt dorch jebbe Dörre jeen.
Doh es got op wahde, ävver net goht op faakhte.
Dat es ju wohr, als wan 'ne Buer 'ne falsche Get
schwiert.

Han ich de Gaade dan hät hä de Düer.
Wan hä 'ne Fenger hät, dan welt hä och de ganze
Hant han.

So morge Mög! Wie steet dir de Klapp?
Du bes ä Mäel wie en Mäel, fans flöbte wie en Mensch.
Gät Bäckerisch, Frau Bäckerisch.
Alles hät en Wessenschaft, ävve ät Meßsprehde senge
Schludder.

Bes wedder knypes, dan föhle mir ons. Bis Wieder-
sehen.

Dat es mir en Wessenschaft on dir ä Rithfel.
Broß de Wohlzeck! on Alles, wat dren gebroek es.

Ahä Käzche maus du nauch, on häß och ät Stätzche
verbrand.

Gott sei getrommelt on gefesse.

Ät Änt dräht d'r Laß.

Ä es ässu nätt, m'r lönt emm op ä Labelättche jäze.

Wels du dä Buggel fange, dan lääg emm Saals op d'r
Stäg.

Höflenge lävve ät länts.

Ä laach, dat ät kraach.

Wä mich kölle welt, moss fröhg op stoon.

Lohs fehne Gäck ongemaade Arbeet seen.

Am Änt komme de Väfte.

En Achs könne de halv Löß häre.

Ehnem ä gölde Nerche on ä selvre Wahtawihliche gävve.

D'r Dühfel hät Kermes. Wenn die Sonne beim Re-
gen schein.

Küfte höf net, dan küß du morge.

Ät Schököngelche geet loofe. Warnung, wenn ein Kind
sich entblößen will.

Dä studiert öm Gäck ze wäede.

Dat dank d'r en Ähl om Prombohm.

He litt 'ne Spelman begrahve. Wenn man strauchelt.

Doh gävve ich de lehf Bröh van. Da mache ich mir
nichts dräus.

Wäm onse Hergott strohse welt, däm nemp hä d'r
Berstant.

Wan m'r Gäck wird, dan fänk ät Ehnem im Kop an.

Dä steet doh, als hött hä ä Brätt für däm Kopp.
Ein Foch.

Ä beiert dohf Uhre. Er spricht zu tauben Ohren.
Ä hät ze dehf en d'r Korf getaas, als de Nahse ömge-
deelt wuete.

Wä git wat hä hät, dass en Honsfott. Gegenatz zu
einer andern Redensart.

Wä sich duht arbeet, wird onger d'r Galge begrahfe.

De Wänt hant Uhre.

Speck on Schwahrt van ehnem Aht.

Wan Schältn on Dehf sich zanke, kritt en ihrlich Mann
sy Päet wedder.

Jedem ät jent, dan hät d'r Dühfel nex.

Wie m'r Ehnem deet, ju ät Ehnem geet.

Wat m'r net wees, määt Ehnem net hees.

Emmer krank on nemmer duht, es dat net en grohße
Nuht.

Ä hät ät om Lihf. Er ist nicht gut gelaunt.

W'r moß emm de Flüggele stüppe. Ihn zurecht führen.

W'r moß däm de Krepp gät hüüder hange. Etwas
mehr im Zaum halten.

Ich wel ät d'r op de Trapp lähge. Satirisch, machen
wie du es wünschst.

Dä es Bloh. Hat kein Geld.

Dä es stahs. Betrunken.

Dä hät gät äwääg. Dasselbe.

Dä hät ät om Stöck. Der ist gut aufgelegt.

Dä es goht zo Fohs onger d'r Nahse. Er ist von gu-
tem Appetit.

Ät Ps hät keen Balke onger, sage de Fööde.

Du bes ju adig, m'r sol dich en ä Käämche maache.
Ä kütt us däm Kähü en de Trööf.

Op de hellege Doof ehne schloon. Auf den Kopf
schlagen.

Für de Hirne schloon. Dasselbe.

Stääch en Kobl dran. Höre davon auf.
Hä floriert wie en Muus em Mäehldöppe.

Ä sitt us, als wan hä Äzig gedronke hött.

Wäker maat floer Ohge, äöver ich maag ät net en de
Schoh, geschwigge en däm Mage.

Dat sent Disturichte, doh soll m'r Köh on Päet an
spanne.

Dat es wie d'r Wäcf ä Fättmännche. Das ist gäng
und gebe.

Ehne lenks ligge lohße. Nicht achten.

Mu frig de Kränk on recf de Bok.

Dä määät us em Fuz 'ne Donnereschlaag.

Däm geet de Muhl, wie an Antefott.

Dä liht sich en höhre Seel dorch ät Gatt träcke. Er
ist sehr geizig.

Sich en Kobl für senge ehge Stäk maache. Sich selbst
Schaden verursachen.

Ä et net wäet, dat 'ne Honk wedder emm peß.

D'r Aasch es em decker als de Bok.

Dä steet net op, bes em ät Bätt onger däm Lihf ver-
bräunt.

Ä litt em Bätt, bes emm de Sonn en ät Gatt schent.
Das ze messe wie ä Mäntche Lühs. Im höchsten Grade
zu fliehen.

Ehnem gefällt d'r Maatsjtohl on däm Andere wat dren es.
D'r Dühfel laaf net op 'ne flehne Hoof.
A jek wie en Luus zweische zwei Nähl.
Bäßer 'ne Went en der wecke Wält als em enge Buch.
Guterich Gäält es m'r leefter als fapezynesich Dräck.
A hät en jenge ehge Hoof getrodde. Er stand sich jelbst
im Lichte.

Wä Arze iij, mojj sich de Went gefalle lohje.
M'r mojj Ordenont onger de Belder habbe.
Ey Waßer affchloon. Piffen.
Ey Behohf maache. Bedürfniß verrichten.
Ehnem d'r Buggel affchehje. In etwas zuvor kommen.
A jöht en Hoonderei on verlicht ä Ganzei. Falsche
Spekulation machen.

Dä Hont, dä Ehne gebeje hät, mojj Ehne och furihre.
Ehn Schwarbel maat d'r Sommer net uns.
Ehn Krohn maat d'r Härbst net uns.
Mag d'r Nex drus, dan es ät och Nex.
Ich wöll net gäer en däm jeng Schob goon. An jeiner
Stelle fein.

Dat es däm net op ät Schelt gemohlt. Das ist dem
nicht vorher gesagt.

A steet met ehnem Johs em Grabf.

Ät es ehns wie de Koh heesch, wan je äckerich brav
Welch gitt.

Dä kan Frachs wie de Koh Spanisch.

A hät ät Gäck Bierdel Uhr om Pihf. Er ist kollerich.

Ät geet op on av wie en Fluh em Hämp.

Dä wees woh Hahs höpp. Der weiß Bescheid.
Dä wees wo Baathel d'r Mostert hölt. Dasselbe.
A es net op de Muhl gefalle.
Dä hät mih em flehne Fenger als dä em Kopp.
M'r moß irsch Küülkop sen, ih m'r Höppelstroetich wird.
De goont hengeren, wie de Ante van Kälz.
Zo Schlich (ein Dorf bei Düren) sen. Quitt sein.

F. Sprüche.

1. Em Anfauf geet ät de Büß on de Läck on spääd-
der dä Klöppel on Stäck.
2. Nu wagt ens gät on hahl ens gät, on stipp däm
Buer de Kahr ens gät.
3. Mahf wat jont es! on wan ät 'ne Hont es.
4. 'Ne Bus en Ihre kan Nemmes fihre.
5. Güere rich on henge sich. Pfui.
6. Biwla Bent, d'r Buer hät en Uhl em Sack.
7. D'r Buer es ä Bihs, ä verköof de Botter on frif
d'r Rihs.
8. Wä dat gelöof on sy Bätt verköof, dä litt d'rnoh
om Strüh.
9. Ät frof ä Mänche en ät Känche, on frof wedder
ärrnus, duh woehr ät Verzälche nus.
10. Us d'r Hank en d'r Zank.
- 11' Als dat geschaach, duh brant de Baach, du lohnte
de Buhre van Rüh on läischten et met Strüh.
12. Wan d'r Kälderboom geet, dan frent sich Alles, wat
dröm steet.

13. Paafgoh, Raafgoh, d'r Dühsel hahl d'r Sack op.
14. 'Ne Schnyder on en Gees es ät ärmste Dier, wat ich wees.
15. 'Ne Buer, 'ne Bier on 'ne Stier, sent drei glische Dier.
16. Baat ät nex, dan schaaf ät nex.
17. De Flahdermuus, de kät ät Huus.
18. Wä net bliht em Klockeklant, (sich heiratet)
Dä rent ät all sy Lärve lant.
19. Paase Begierlichteet on Goddes Barmhägigkeet
Duert van nun an bes en Thwigkeet.
20. D'r Kop faalt, de Föhs wärm, on de Porz aufe,
Dan hät d'r Dokter kehne Fuß ze haufe.
21. Glök on Glaas, wie bahl brich 'ne Kaffepott.
22. Wä haue welt op Gasse on Strohsse,
Moss goon on krittisiere lohße.
23. Löstig geläf on sühlig gestorfe.
Es däm Dühsel ät Konzäp verdorfe.
24. Ät es see größer Veet, als wat m'r sich sälver andeet.
25. Wä net wohg, dä net went, dä net haspelt, dä net
spennt.
26. Su vel Köpp, su vel Senn, su vel Wüesch, su vel
Penn.
27. 'Ne Dronk en de Schlaht schaaf däm Dokter en
Lufahrt; 'ne Dronk op en Ei schaaf däm
Dokter zwei.
28. M'r moss sich sträcke noh senger Däcke.

29. It es fehne Mann äjju goht, of ä hät 'ne Wolfzant
onger däm Hoht.
30. Kee Bruht em Schaaf määt Duverdraag.
31. D'r Riche en d'r Lääsch, d'r Arme en d'r Misch.
32. It Överfleet däck alle Leet.
33. Gruhße Häere hant gruhße Affäere.
34. Wie gelierde desto verfierde.
35. Vier Lateng, dan drenks du Beng.
36. Stehsmoder, Dühvels Dingerfoder.
37. 'Ne gezwonge Get deet Gott leet.
38. Wan d'r Buer net mohs, dan wääg hä weder Haut
nauch Johs.
39. Zur Gesonthheet, wat d'r en d'r Romp geet.
40. Brojj! Drenke es meng Loff.
41. Wat es ät wäet? en Koh es fee Päet;
Du ä Päet es fehn Koh, jöns göhf ät och nauch
Welch dezo.
42. Fonge, fonge! Hälf meng.
43. Fenge, fenge, wedder gävve, ichänke, ichänke, behahle.
44. Dpgestange, Platz vergange, wedder komme, an en
Uhr geschlage.
45. Brölt d'r Des, dan loef de Koh, dan schlet d'r
Affel d'r Tack dezo.
46. Dra pro nobis, morge esse m'r Stockfeisch, övver=
morge Laberdohn, wä ät net maag, dä lüht
ät stohn.
47. Bombambeierförsch, hät de Boy voll Lävverwörsch.

48. Dä Unregierte es d'r Ungeierte.
49. Wie länger Jongesäll, wie deefer en de Häll.
50. Trau kehnem Jütt op jengen Eht,
kehnem Wolf op d'r Heht,
kehnem Paaf op in Gewesse,
Söns bes du van alle drei besch . . . .
51. Kömmt d'r Wolf ruche on de Krohn schäehre, (und
die Krähe scharren), dan kömmt d'r Buer sich
net ärnähere.
52. Bäßer zweimohl gemäße, als sich ehmoht vergäße.
53. He op deffer Bank es 'ne grubke Gestank. Wä em
ät irz rüch, däm hä entflüch.
54. Ich wees gät: dat my Moh en Gees hät. Ich wees
och nauch gät miß: de Gees de friß och Kih.
55. Däs Mondahgs maache je bloh,
Däs Dingsdags fihre je noh,
Däs Metwoochs es goht Wädder,
Däs Donnerichdahgs holle je Lädder,
Däs Frydags schneffe je joh,
Däs Samsdags maache je Schoh.
56. Katolleische Hahn, Luteische Schwahn,
Kavilnische Angel, träcke all an ehnem Wängel.
57. Ihr Häere van Düre, wat moß m'r net hühre:
D'r Ehne stelt de Kuehr, d'r Andre de
Stadtmehr.
58. Morge fröh, dan tacke de Köh, dan frißs Du ä
wärm Niche.
59. It es kehn Hankvoll, ät es ä ganz Land voll.

60. Zweise Pier on Merke litt en Huus, dat heesch
Ferte;
Zweise Maas on Keng es fehne Ake ju feng.
61. Wä van Gück geet onbelooge, van Dche onbedrooge,
van Düre ongespott, dä geet noh Kölle on loff
Gott. (Gück=Lüttich, Dche=Nachen.)
62. Dä Ihuer däm Buer, dat Scheif däm Steif on
d'r Kuehr däm Pastuehr.
63. Sterft 'ne Riche geet Alles henger d'r Riche, sterft
'ne Arme deet sich Gott ärbärme.
64. Fröhg stärfe, fehn Arfe, oder verderfe.
65. Döcher Went on Gücker (Lütticher) Bloht deet
fehnen Jülicher goht.
66. Dömmelent, Leckent, Lanfman, Zuhar, Kleedibbe=
dikche. (Die Finger.)
67. Rückleüh! D'r Hahn hät Flüh.
68. Rihs, Botter, Bruht, schleet alle Gehde on Törfe
duht.
69. He es d'r grubße Kirche-Hahn;
Dä zehg Üch Went on Wädde an,
Hä welt jekt wie ich bei Üch ben,
Met Bänder och gezihret jen,
Du och m'em Drenfgäält borve dren.
Rückleüh! Rückleüh!
(Spruch beim Herumzeigen eines neuen Kirch=
thurm-Hahns.)
70. Gant dorch Möhteroet on loof dorch Grehfroet.

71. Raht deet Nemmes Schaht, Raffel deet Jeder haße,
Duet kömp Jedermann zo fuet. Drei Feld-
gewächse.
72. Gedolt es d'r Sibhe Spiehs, ävver d'r Dühvel sol
je äße.
73. Vier Geeße on drei Böck maache zesamme jebbe
Stöck.

G. Bauernregeln.

1. Mathihs brich ät Is, fent hä keen, dan maat hä een.
2. Kömp der Went van zant Mathies (Trier), dan
wees m'r, dat hä Rähn häer blihs.
3. Wan ät op Maria Syf rähnt, dan rähnt et vierzig
Dähg.
- 5 Ät es fehne Prel (April) äñu goht, of ä jäk jedem
Zongstäck 'ne Hoht.
5. D'r Prel deet, wat hä welt, d'r Mäek schöddelt d'r
Stäek.
6. Es ät Kreßkentche gebohre, hant de Köhbe d'r
Schmaach verlohre.
7. 'Ne gröhne Kreßdag gitt 'ne wisse Boersche. Ostern.
8. Kömp Ruth en d'r Stal, dan kömp je övveral.
9. Wan ät schneit en d'r Dräck, dan friert ät, dat
ät bäck.
10. Wan de Hoonder sich luhse, dan git ät Rähn.
11. Wan ät rähnt en ät Meßeboch, dän hät m'r der
ganze Woch genug.
12. Rohm Meßtes kömp Kreßtes.

13. Obfentruht es Bedrauch, räht et net, dan went et danch.
14. Op Mäidaag kömp glich helg Krözdag.
15. Frydagswädder es Sondagswädder.
16. Danze de Möcken om Meß, dan git ät Rahn of ät blihf wie ät es.
17. Wan de Kaze sich wäiße, dan git ät Rahn.
18. Rähnt ät vel, dan git ät och d'r Tüüte vel. (Auf Pflaumenbäumen.)
19. Zent Baathlemies spaat Botter on Kies, verbeht lenge Hoffe on Strüh-Höht.
20. Matheisdaag küt dä fahle Steen (Eis) en de Waach, Zent Gierdröck met d'r Muus höllt en wedder drums.
21. Wan d'r Hahn friht om Meß, git ät ander Wädder oder ät blihf wie ät es.
22. Em Hahmont (Januar) sitt m'r leerer 'ne Wolf komme als 'ne Plog em Fäht.
23. Spörkel (Februar) säht: Höt ich menges Brohderich Hahtmohnt Gewalt, dan däht ich füre ät Döppe jihde on henger befrichre.
24. Wan d'r Wolf op Leechmesdaag senge Schatte sitt, krüf hä nauch 6 Wooche en de Met.
25. Op Dreikönnekedaag han de Dähg 'ne Hahneschrei gelänt.
26. Halve Mäek spaat d'r Rauch de Käek.
27. Halve Mäek schött d'r Hammel d'r Stäek, dan säht de Au: Ät es m'r nauch ze nau (früh).
28. Zent Gierdröck hät de Waach on bränt d'r Saf en d'r Staaf.

29. Wat onse Hergott welt erhahnde,
Dat deet net verryse nauch verkahlde.

H. Räthsel.

1. Du Kromme, Du Lange, wo küß du her gegange?
Du Schoerkop, wat geet ät dich an? En Baach
on 'ne Boom.
2. Zweibeem jochs op Dreibeem on hott Eenben. Duh
kohm Bierbeem on nohm däim Zweibeem Een-
beem. Du nohm Zweibeem Dreibeem on schlog
Bierbeem, dat hä Eenbeem falle leet. Zwei-
beem der Schuster, Dreibeem sein Stuhl. Een-
beem ein Knochen und Bierbeem ein Hund.
3. Ne Blendde, 'ne Lahme on 'ne Nacke genge op de
Jaag. Dä Blendde schoß 'ne Hahs, dä Lahme
leht enm noh on dä Nacke stohg en en de
Läiisch. Wat es dat? Ein Lööge.
4. Ich wees ä Denk, das rengetront, dat hät weder
Nasch nauch Monk, on tritt dauch alle Joehrich
ä Jonk. Ein Neg.
5. Ich woehr jonk on schwonk on drohg en blau Aruhn;
Ich woehr aalt on styf, se bonge mir en Leng öm
ät Uyf.
Ich wurd zerhakt on zerschlage, on dauch von Zuffre
on Häere gedrage. Flaas.
6. Rehser Karl dä hott 'ne Honk, ich gäff dä Roth dir
en d'r Monk, Roht! wie heesch dä Honk? Roht.
7. Zehn trofe, on vier de gohse, Ehn hot ät onger on
de Ander hot ät bouve. Ehn Maht, de mäkt.

8. Wan es ät Weiwasser ät stärks? Wan ät gefrohre es.
9. Ich wärfe ät ront op ät Daach, ät kömp lant ärrahf. 'N Klene.
10. Ich wärf ät grat op ät Daach, ät kömp övver Kröz ärrahf. Een Schier.
11. Henge platt on führe platt, pladriat wat es dat? Een Rutt.
12. Henge on füüre Fleisch on en de Meze Stohl on Thier? 'Ne Plohg.
13. Su huh wie ä Huus, ju flehn wie en Muus, ju gröhn wie Graas, ju gäel wie Waas, on äffu wiß wie Flaas. 'Ne Noßboom on en Noß.
14. Ich weef ä Dent, dat hät 24 Been,
Du geet om Röcke noh Heem. Ein Ähg.
15. Füüre wie 'ne Ammer, en de Meze wie ä Faß, on henge en Haafel Hanf. E Päet.
16. Em Dahg wie en Lehder on Naats wie en Schlang.
'Ne Keirehm.
17. Ät geet an de Baach drente on liht d'r Buch doch
zo Hehm. Een Kößezehg.
18. Wat Adam füüre hät, hät Eva henge. De A.
19. Ät kohm 'ne Mann gegange, dä hott jebbe Stäze gefange, jede Stäz hott jebbe Jonge, wevel Been wohre doronge? Zwei.
20. Äppelche Bäppelche op de Bank, Äppelche Bäppelche van d'r Bank,
Es gehne Mann en Brohband, dä Äppelche Bäppelche zälle kan. De Stähre.

21. Raue raue Rippet, gäel es d'r Pippet, schwag es
ät Lauch, wo m'r dä Rauerippet en fauch.
En Muer.
22. Ät loofe 7 Renger en em Gätzche noh een,
Ohne zelävve sich bei ze freen. En Haspel.
23. Em Dahg 'ne gölde Knoof, on Raatz 'ne Meßhoof.
'Ne Offe.
24. Als ich nauch war on du nauch warsch,
Du du mir noh däm Lävve traachs;
Jez hass du mich, wat baat ät dir?
Du bes duht on ich moss stärke. Ein Vogel sibt
sich unter dem Schädel eines Jägers gefangen.
25. Höllebölle jez op onsem Söller,
Hondertduhsjend Päet träcke Höllebölle
Net van onsem Söller. De Sonn.
26. Ich wees ä Dierlein, dat heesch Maschierlein, dat
Dierlein dat ich wees, dräht de Rnauche övver
däm Fleisch. 'Ne Krups.
27. Ässu geht et en d'r Welt,
D'r Ohne hät d'r Bückel, d'r Andre hät ät Gäält,
Womet häls Du? Met d'r Hanf.
28. Woröm hant de Frohlöck fehne Baat. Wehl se su
lang net schwigge könne, bes se rasiert sent.
28. Ich kloppe op ä wiß Pörzche, duh kömp ä gäel,
Päterche ärruus. En Ei.
30. Huh op klom ich, sebbe Jonge song ich, Ohne Duhde
bouve dren, Ihr Häere roht, wat dat fall sen.
Ein Delinquent fand auf dem Galgen, woran
ichon Einer hing, ein Nest mit sieben Bögeldchen.

31. Drei ongebohre Kreiste weckte 'ne Mann, ä nohm
jeng Frau onger d'r Arm on geng en sy Mot-
ter, on empfeng sy Vatter. Drei Kirchen-
Glocken (die getauft aber nicht geboren sind)
weckten den Pfarrer, er nahm sein Brevier
und ging in die Kirche (seine Mutter) und
empfang in der h. Messe seinen Vater.
32. Wä es d'r Hüüchte van der Stadt? D'r Thuer-
wäächter.
33. Woröm kan m'r d'r Bent net jeen? Weht hä
kehr Klüehr hät.
34. Ät es flehner als en Maus, on hät äjju vel Fen-
stere wie ä Borghuus. 'Ne Jengerhohht.
35. Hipche on Hüpche spelle zesamme am Träpche!
Hipche geng ärruus on Hüpche bewaach ät Huus.
36. Ich kloppe op ä ruht Huus, doh jent wisse Träle-
gelche, doh kömp ä ruht Väterche ärruus.
D'r Mont.

I. Gratulationen.

Ich wöniche Uch Glöck op Uhre Rahmensdaag,
Met 'em Klöppel oder aach, (Klöppel = Weißbröddchen)
Du 'ne gohde Kaffe bewve drop,
Dan es d'r Hunger on Durvich gestopp.

Bivat N. N. sal lävve!
Du jeng Frau d'rnävve
Du ich d'rbei,
Dan lävve mir alle Drei.

Jah hurt ä Klöcklein leude,
Du woff net wat ät sol bedende,
Als ich mich ävver raet bedaach,
Du war ät höck sant N. N. Daag. Vivat N. N.!

K. Spottgesänge.

1. Mugnihs, Kagefihs, Honksdräck! gitt 'ne gohde Botterwäck.
2. Hopman Hohn! Ehne Schlup on ehne Echohn!
3. Schariüt, Hopman Düüt! Trommeschläger, Kagefäger, Tambuer!
4. Frik Dir Dodderaasch! hät de Bog vol Nösz gefraach
5. Schnydermeck! hät de Bog vol Dräck!
6. Hä, dä hät fee Hämp an!
7. Mattes fauch Kappes, fauch Fleeesch, dat de Bahder on Mohder net wees.
8. Schmettche van Bielefäält, hät fehn Kollle on och fee Gäält.

L. Wiegenlieder.

1. Schlohf Kentche schlohf, dy Vatter höht de Schlohf
Dy Motter höht de Gämmelein, schlohf du lehf fleh
Häkhelein.
2. Häijo Puppeijo schlaag Nizhöönche duht;
Stääch se en ät Hältsche, dan blohden se sich duht.
Blöck en alle de Fädderche uns on maach däm
Kentche ä Bättche drums.
3. Nyna heiyo, baek däm Kentche en Eiche,
Dvon 'em och gät Zückerche dren, tritt dat Kentche
'ne gohde Sen.

4. Schlohf Kentche schlohf, dy Batter höht de Schlohf,
De wisse on de schwake, de welle dat Kentche krake,
De schwake on de wisse, de welle dat Kentche byße,
Schlohf Kentche schlohf.
5. Nynaa Nöötche, gähl däm Kentche ä Flöötche,
Gähl em een, gähl em zwei, noh dä Boerische kömp
d'r Mai.
6. Nynaa fleh Kentche, dy Motter heesch Katrengche,
Dy Batter es 'ne Kappesbuer, wan hä kömp dan
sitt hä fuer.
7. Nynaa du Becklepopp, huer dauch ens met Krysche op.
Wo ander Kenger spelle goon, doh moff ich an d'r
Behge stoon;
De Behg de geet alt frickedekraf, schlohf du flehne
Pupfack.
8. Heigoo Kentche schwich, dy Mohder es nohm Dich;
Se wisch dir all deng Pliütche us, on kömp dan
wedder bei dich.

M. Abzählen.

Die Kinder stellen sich in einen Kreis und eins zeigt bei jeder Silbe der Reihe nach auf ein Kind. Dasjenige, auf welches die letzte Silbe fällt, ist an der Reihe, oft fällt dieses auch aus, und dann wird voran gezählt bis zum letzten Kinde, welches dann dran ist. Das Abzählen ist gebräuchlich beim: Mohloose, Kückelüh (Berbergen), Blenge Mömmeß (Blinde Kuh), Baromp, Decke Zop, Tuschje zc. Beim Breue, Äcke, Tätzche, Buer paß op, Schelße, Kabbles (von kaben) und sonstigen Knabenspielen, entscheidet nach einem Ziel laufen oder werfen zc.

1. Ehgel, Dehgel, Hopman Spiegel,
Selvre Sant, krahne Buff,
Öhn, Döhn, Druff! Vermuthlich von Un, deux,
trois.
2. Mein Vater ließ ein Rad beschlagen,
Wie viel Nägel gingen dazu?
Antwort: Zwelf!
3. Önneke, Dönneke (siehe oben) Ziflemarie,
Fickle, sackle Domenie,
Gäel Ahf, schwake Nahf,
Stant von däm fuhle Fenger ahf.
4. Önneke, Dönneke, Tintefafz,
Geh in die Schul und lerne was,
Wenn du was gelernet hast,
Komm nach Haus und sag mir was.
5. Mein Vater ist ein Schnizler,
Schnizelt alle Morgen,
Klip klap über klap,
Morgen ist der Sonntag ab.
6. Een zwei drei,
Kusche, rasche rei,
Kusche Rasche,
Bludertafche, een, zwei, drei.

N. Spiele.

Während dem gehen die Kinder, sich an den Händen gefaßt haltend, im Kreise rund, wobei bei jedem Vers sich eins herumdreht; wenn sich alle gedreht haben, ist das Spiel aus.

1. Glaas, Glaas sigge Glaas, jebbe Joehr ärröm.
Dä N. N. dä hät sich ärröm gedriht,
Du hät dat hengerich Nuf für gekiert,
Glaas, Glaas sigge Glaas, jebbe Joehr ärröm.
2. Kuhsekrantz wat gelt de Schanz?
Hondert Dubsent Thaler,
Wä jal je bezahle?
Dat Mäddche us d'r Gäie,
Hot 'ne Korf vol Mier,
Sag sich op 'ne platte Steen,
Duh fehle alle de Eier vanneen.
3. Wä jek en diesem dehse Torn?
Königs-Tochter!
Wäm hören alle die Kinder zo?
Mein zo, dein zo!
Komm mein Schäkchen, komm herein, laß uns lustig,
fröhlich sein!
4. Krühne Krähne, weckte Bahne,
Wä welt met noch England fahre?
England es geschloße, de Schlößle sent zerbrauche,
M'r welle je wedder maache, met Stehne met Behne
Wan dat Röhrche ruf es (Sommer),
Wan de Mülle stuf es (Winter),
Wan de Poppe danze, Lische en de Planze.
5. Decke decke Zop hablt faß zo,
Hanz, mein Knächt, such einmahl das guldene
Steinchen. (Hier gibt Einer dem Andern Et-
was in den Schooß, welches ein Dritter su-
chen muß.)

6. Dag ihr Häere, Dag ihr Bäere!
M'r sent fehn Hähre, m'r sent ihrliche Hantwärfslöck.
Dan maat ens i'hr Hantwärf. Sie stellen jetzt
pantomimisch ihr Handwerk vor, welches die
andern rathen müssen.
7. Es regnet auf der Brücke, ich werd' nicht naß.
Ich hab noch was vergesen, ich weiß nicht was.
Komm mein Schätzchen, komm herein, laß uns lustig,
fröhlich sein.
8. Rahmet en d'r Kuhle johs on schleß.
Rahmet hott d'r Buttekramp,
Dat hä sich net wäge kan.
9. Appel on Berre met lange Stelle. Duränte.
10. Ät komme drei Häere us Nonnesält, heizafi Pilatus!
Was wollen die Häere us Nonnesält? heizafi Pi-
latus?
Sie wollen die jüngste Tochter haben, heizafi Pi-
latus!
11. Zuffer wo kompt ihr van dan? Van Wassebärg.
Wie geet ät doh? Krikkedikraf.
Zuffer sprent dä Bärg äraf on falt net en ät
dehse Wasser.
12. Peck peck Pohl üm en Mohl!
13. Mühsche! wat dees du en mengem Hühsche? Späck
fräße.
D ich sal dir Späck fräße!
14. Bock spreng op! We vel Höere stoon op?

O. Gesänge.

1. Ich seze en mengem Gaade on fan net lang miß
wahde.
2. Bröloes säz dich op de Köllepoeg,
Wan de Kölsche komme, dan schloon m'r op de
Tromme.
3. Fastelohvent kömp äraan, Waffle welle m'r backe,
De Eier sent 'ne goode Koof, de Botter gelt 'ne
Blawfert.
4. Gät m'r gät en menze Rommelspott, ich ven 'ne
ärme Kreuer,
Ich han ä Paar kurze Stiffelche an, ich ven 'ne
Hopman Häuer.
Säz de Lehder an de Bank, nämme dat Märche en
de Hank,
Schnel van de Lange, lohs de Kurze hange,
Bes de Lange gäße sent on de Kurze häßer sent.
5. Rähne, rähne Dröpche, fal net op my Köppche,
Fal net op my Wohderfaß, dan wäet ich och net
dorch naß?
6. Kloppe, floppe Kengelche, doh stoon zwei ärm Ken=
gerche,
Gät emm gät on loht je goon, de hemmelsche Boez
wird opgedoon.
7. Als Jeseß us d'r Scholle kohn,
Doh fauch Maria 'ne Wäckbrei,
Doh johße alle de Ängelche bei,
Aehn on gruhs, nack on bluhß,
Jeseß en Maria Schuhß.

8. Lühre, lühre Pletterche, kom m'r net ze noh,
Söns frigae ich menge Mälkstoht, on schloon dich
schwarz on bloh.
9. Hopmajännche, Hopmajännche, lohs de Böppche danze,
'Ne gohde Mann, 'ne brave Mann, 'ne Mann van
kompläsanze.
10. Schött am Bohm dan falle de Berre, Mädche hat
dat Schüssche op.
11. Gödde Morge froh Tot, wie rappelt dä Pott,
Wie klinge de Kette, wie wasse de Flätte (Melken).
Gödde morge Spelman, woh blihst ihr ju lang,
M'em flehne Bigelynche m'em grubße Bombam.
12. Baadewilche, waht ä Wihlche Jisrael, Jisrael,
Wä dat Kentche wehge welt, dä wehg ät schnäl,
Josep es de bäzte Mann, dä dat Kentche wehge kann.
13. D zenter Mäete, de Kalver hant fehn Stäeke,
De Jonge sent Kabaue, de Mädche sent Jounfraue,
Muhs, Muhs kom ärunn on bräng ä grubß Stöck
Holz met ärunn.
Ät jez en Ähl op ührem Hübs, de peß d'r Macht
en Dha' us.
14. Kiddewiddewitt dä Mann es komme,
Kiddewiddewitt wat hät hä braat?
Kiddewiddewitt en Kopp vol Jonge,
Kiddewiddewitt wat sent je wäet?
15. Schällewip schällewap, mag mir en Klapp,
Van Weesemäel, de Frau es schäel,
D'r Mann es blenk, de Koh de hent,
Dat Färke stenk, de Macht de dräht dat hölze Kent.

16. Jan menge Man, wie steet ät dan,
Krigge m'r bahl ä Ditzche?
Jo bihl, op meng Sihl, dat sal heesche Frikche.
17. Zenter Klohs, Gott hellge Mann, doon denge häzte
Tapet an,
Lang fals de lävve, vel fals de gävve,
Sihlig fals de stärke, d'r Hemmel fals de ärve.
18. Kennewentche, Mönkche ruht, Määsche syf, D'ghelche
puf, Stierche platt, Höerche zipzap!
19. Reuter zo Päet met blänkendam Schwäet,
De Kugele gegosse, de Reuter geschosse. Puf! puf! puf!
20. Jöh Päetche noh d'r Mölle, dä Bäter reck dat Bülle,
Dä Auferman de bonkte Koh, recke m'r all d'r
Mölle zo.
21. Dahler, Maat, Köhche Kälvche, Schwänzche, Diddel,
Diddel, Dänzche.
22. Spen Mäddche spen, denge Freier kömp ärren,
Spens du net dan wens du net, dan kömp och
denge Freier net.
23. Hännesche pupännesche, wie rappelt dir de Büß?
Dat deet de fuer Bottermelch, de jäht mir adjüß.
24. Ganzpetter syf du net, dat Büggelche welt stärke,
Häff emm ens ät Stägche op on blohs emm en
ät Kärfche.
25. Tenk tank tallera, klenk op de Büsche,
Alle Mäddche frigge 'ne Mann, ich on ons Mariche.
26. Jänche on Grithche, de spronge övver de Baach,
Dat Jänche hohf dat Kiddelche op on Grithche
stont on laach.

27. Lüt! Lüt! Höerche! De Koth geet en ät Röehrche.
Wo mag dä fuhle Kothiirt jen?
Ä es noch Huus gätt äße, on es de Koth vergäße.
28. Bäck, bäck Kothche, dä Bäcker hät gerohfe,
Wä welt gohde Kothche maache, dä moß nämme
febbe Saache:
Eier on Saals, Botter on Schmaals, Melch on
Mäel,
Zitrohne hat on gäel.
29. Ä Kent gebohre em Wachlerstruch, Alleluja!
Däs freuet sich de Brandewentkskruch, Alleluja!
30. Dürelühre Lau, ich freen ä Ehn vam Hau,
Wan se dan feh Gäält en hät, dan han ich danch
en Frau.
31. Wees du net wo Bergel litt; Bergel litt em Sömche,
Wo de nätte Mädsche sent met dä wisse Strömche.
32. Klehn Feisch on grubße Feische, schwemme en de
Diche,
Wä de Doochter frei welt, dä moß de Mochder
striche.
33. Bärpänsche woll nöy Dühre fahre, o Bärpänsche!
Du hot feh Rähder an d'r Rähre, o Bärpänsche!
Es dat net 'ne ärme Mann, wo de Frau de Boß
deet han?
O du ärme Bäereman!
34. Jöh jöh Päetche, zo Kölle op däm Mäetche, steet ä
Mahl der Hafser, dat jal dat Päetche lahde,
doh steet ä Mahl der Becke, dat jal dat Päetche
jchlecke, jchlecke, jchlecke, jchlecke!

35. Wägche wat dees du op mengem Böhndche?

Blättche wel ich plöcke.

Wat dees du met dä Blättche? Mälkköche gäbbe,

Wat dees du met däm Mälkköche? Melchelche
jal ät gäbbe.

Wat dees du met däm Melchelche? Panneköh-
chelche backe.

Wat dees du met däm Panneköchelche? Kengerche
fallen je äße.

Wat dees du met dä Kengerche? Stehdche on
Spindhche raafe.

Wat dees du met dä Stehdche on Spindhche?
Hühchöllche baue.

Wat dees du met däm Hühchöllche? Kenger jolle
dren libre goon.

Wat libren je dan? A, b, c. dat Wägche lööf en
d'r Schnee,

Dat Hönkche lööf emm noh, aha Wägche bes du doh?

36. Ne Buggel hott en Eiche, on woff net wo hä't
läge soll, duh laat hä't en de Wäzelskuhl, on
jaat ich sol ät net sage, duh jabt ich ät, duh
schlohg hä mich, duh kreisch ich, duh gohf hä
mir ä Stöck Rihs on Bruht, duh schweich ich.
Duh jak ich mich op ä Stöölche, on maade
mir ä Paar Schönche, duh jak ich mich op
ä Träpche, on maade mir ä Käpche. Duh jak
ich mich op ät Feischche, on ohs ä Paar
Feischche, duh jak ich mich op ä Blöckelche, on
maade mir ä Köckelche, duh kohn de Gees on

nohm d'r Lees, duh kohn de Uhl on nohm de
Sühl, duh kohn dä Hahn van Trippeditrap
on holde menge bähte Sap.

37. Morge es ät Sondaag, komme all de Häerche,
Met de nätte Päetche, komme all de Zuffere,
Met de grubße Pantuffele, kommen all de Fräuche,
Met de fuete Mäuche, kömp och nauch dä Ackerfchman,
Dä am bähte recke kan, Traf, traf, traf, geet dä
Bärg ärraf.
38. Wat 'ne gohde Mann han ich, wat 'ne gohde Mann
han ich.
Hät mich Pastuer gezävve, ä staucht ät Züer,
Ä kauch d'r Thee, ich moß en sälver drenke,
Wat ne gohde Mann han ich, ä dräht d'r Sack
noh Möll,
Du es d'r Ußjel sälver.
39. Türetenge, türetenge, met de fromme Snauche,
Hät jebbe Johre em Hemmel gesäße, on es duh
druß gekraufe.
40. Wie geet ät en däm Hemmel zo, wie en däm löst'ge
Lävve,
Doh kan m'r frigge alles genug on bruch geh
Gäält ze gävve,
Wr läv doh ohne Sorge on bruch och net ze borge;
Deet m'r doh de Muhl ens op, dan flehge gebrohde
Büggel drop.
41. Dat Mädche wat ich frigge jal, dat hät ne fromme
Johs,

- Dat freut mich all mit Lävve lant, dat ich ät net
nämme mohs.
42. Koerpyf! wan duh net mit locke wels, dan schnecke
ich dir d'r Haals av,
Dan lööf dat Bloht de Baach ärrahf. Pah! pah! pah!
43. Schläck, Schläck kom ärrus, d'r Dühvel jez en den-
gem Huhz, on süff d'r alle deng Melch us.
44. Op! Jan! Dräische. Och Moh, Dräische?
Op Jan! D'r Brei es gaar! Mohder ich han de
Hoffe alt an.
45. D'r Möller hot feng Frau verlohre,
Ä foot se en d'r Mische, ä foot se en d'r Läische,
Ä foot se em Spenkche, duh fong hä sy lehf Katrenkche,
Ät johs ä aalt Mönche om Daach, dat hot sich
bahl kapot gelaach.
46. Ich geng ens noh Holzem, on holde mir ä Paar
Belze,
Als ich dorch dat Holz doh ronn, johs de Koh am
Füer on sponn,
Dat Kalv lohg en d'r Wehge, de Raß de feng de
Flehge,
Dä Honk dä driht ät Botterfaß, dat Schohf dat
maat ät Huus naß,
De Flahdermuus de kät ät Huus, de Schwarbel
dräht d'r Dräck ärrus,
Muhs kom ärrus, hräng mir ä gruhz Stöck Holz
met ärrus.

47. Trom! trom! trom! jag däm Buer ich kumm,
Nämm emm Köh on Kälver af, on jag' och net warom.
Trom! trom! trom! ich ben em och net from.
48. Maria flog vam Hemmel ären, met vier on vierzig
Angelein,
Sank Matrengge lohs de Sou ons schenge,
Lohs d'r Kähn veröwver gohn, lohs de Stähre am
Hemmel stoon,
Bes ob gröhner Gehde, wo de Schöfche wehde.
Se fräße nex miß als Graas on Klih,
Du Waßer on Bruht, morge sent je muusduht.
49. Ät johs 'ne Buer em Sahde on droß,
Ä nohm en Haafel Bröönäfel on wosch,
Hött dä Buer dat Krock gefant, höt hä net ät Gatt
verbrannt.
50. Dä Jan dä woll zom Kei goon, Dho!
Dat Griht on dat woll met goon, Dho!
Dch Griht du fals doh Nehm blihve, Dho!
Du fals dat Keufche söffele, Dho!
51. Jammer, Jammer über Jammer, ich hab verloren
meinen Schak,
Ich will gehen und will sehen, ob ich finde meinen
Schak,
Machet auf den Gartenplatz, wo ich finde meinen
Schak,
Freude Freude über Freude! hab gefunden meinen
Schak. (Spiel.)

52. Gemohl Bottermelch on zweimohl Pap,
Zaldächtche häf dat Köckelche op, dan kriiß du gät
für dat Gatt.

53. Anöldche wo es dy Bahder? Henger de Häcke on
schiert de Schohf.

Wat deet hä met däm Wöllche? Ströpche maache.

Wat deet hä met däm Ströpche? Rixhöönche fange.

Wat deet hä met däm Rixhöönche? Eiche sollen
je läge.

Wat deet hä met däm Eiche? Panneföhgelche backe.

Wat deet hä met däm Panneföhgelche? Kengerche
sollen je äße.

Wat deet hä met dä Kengerche? Stehnche sollen
je raafe.

Wat deet hä met dä Stehnche? Huhschöllche baue.

Wat deet hä met däm Huhschöllche? De Kenger
sollen dren libre.

Wat libren je dan? A, b, c, on och nauch gät miß.

54. Eische kom opfage! Ich kan meng Sätz nauch net.
Duh freich Magister de Palmroht, on schlohg ät
Eische half duht.

Froh Rohberich, Froh Rohberich ons Eische es duth.

Es ät duht dan loht ät duht, dan begrahfe m'r ät
en dat Ruhseruht.

Wä jal löcke? Ons Maht Dröckche.

Wä jal kläppe? Ons Maht Mächtel.

Wä jal de Wendle wäische? De Frau met de
ruhde Täische.

Wä jal flöote? Hanche op d'r Lööte.

Wä jal ät begrahse? De Krohne on de Krahse.

55. Heiza vivat Henderich! menge Mann menge Mann
es Jänderich.

Wan menge Mann dat Jändel ichwänf, spreng ich
öpper Stöhl on Bänf.

56. Heiga Kentche gähre, am Hemmel stoon de Stäere,
Heiga Kentche wehge dich, alle de Ängelche holle dich.
(Wiegenlied.)

57. Häs du net geseen däm Bonnewall sy Wyf,
Se johs henger de Hücke on schmuerte en Byf.

58. Dubbe dubbe dann, Eier en de Pann,
Fleesch op d'r Deisch on Botter bei de Feisch.

59. Traf, traf, Möllepäet, hondert Thaler es ät wäet.

60. Bombam bittche, zo Külle han ä Schmittche.

61. Kamraht güdde morge, en Rohmaht es fehn Orgel,
Ät es och fee Seidespel, m'r kan drop spelle wat
m'r wel.

62. Wy Mohder göhf 'ne Geesbock drömm,
Dat ich net miß an dat Seemlauch flömm,
Du ben ich op d'r Stroßze, dan kan ich ät net lohße.

63. Zent Jan welt sebbe Duhde han,
Ehne em Bätt on ehne em flemme,
Ehne em fahre on ehne em schwemme,
Ehne zo Päet on ehne zo Johs,
Du ehne andersch nauch blihse mohs.

64. No hahl däm Jan de Flööt an, de Flööt an, de
Flööt an,
Es dat net ne gohde Jan, dä ju wahl gewärde kan

Hötte m'r däer nauch ehne, ne grubbe on ne flehne,
Jan! Jan! Jan!

65. Dä Batter s'het dä Jakob ärruus, ä soll de Berre
schödde,

Dä Jakob schöd de Berre net, de Berre wolle net
falle, on Jakob woll net heem goon.

Du s'het dä Batter dä Honk ärruus, ä soll dä
Jakob byße.

Dä Honk bys dä Jakob net, dä Jakob schött de
Berre net zc.

Du s'het dä Batter dä Prüggel ärruus, ä soll dä
Honk prüggele,

Dä Prüggel prüggelt dä Honk net, dä Honk zc.

Duh s'heet dä Batter ät Füer ärruus, ät soll dä
Prüggel verbränne.

Dat Füer verbränt dä Prüggel net zc.

Du s'het dä Batter ät Waser ärruus, ät soll dat
Füer läische,

Dat Waser läisch dat Füer net zc.

Du s'heet dä Batter d'r Des ärruus, ä soll dat
Waser susse,

Dä Des dä süß dat Waser net zc.

Du s'het dä Batter dä Schläächter ärruus, ä sol dä
Des schlaachte,

Dä Schläächter schlag dä Des net zc.

Du s'het dä Batter d'r Dühfel ärruus, ä soll dä
Schläächter holle.

Dä Dühfel holt dä Schläächter, dä Schläächter
schlaach dä Des zc.

66. Wan ich dan en Hööuche han, dan moss ich och 'ne
Hahn han,
Küfelüh jäht dä Hahn, schnibberewipp jäht my
Hööuche dan.
Wan ich dan 'ne Hahn han, dan moss ich och en
Ant han,
Quiddelequänt jäht de Ant, Küfelüh jäht dä Hahn zc.
Wan ich dan en Ant han, dan moss ich och en
Ganz han,
Wakle wakle geet de Ganz, Quiddelequänt jäht de
Ant zc.
Wan ich dan en Ganz han, dan moss ich och 'ne
Schwahn han,
Wisse Häddere dräht dä Schwahn, wakle wakle geet
de Ganz zc.
Wan ich dan 'ne Schwahn han, dan moss ich och
ä Schohf han,
Flöbbele flöbbele geet dat Schohf, wisse Häddere
hät dä Schwahn zc.
Wan ich dan ä Schohf han, dan moss ich och en
Sau han,
Dover en Det sitt de Sau, flöbbele flöbbele geet
dat Schohf zc.
67. Klatterjöhuche, Klatterjöhuche, wat dees du en
mengem Gaade?
Du plöfs mir all de Blöömche av on dees m'r
grahhe Schahde.
68. Holz schnecke an ahle Becke, Klompe maache, dat
jal kraache.